

NARODOWA

ORAZ DODZIERNNE WOJENĘ + DOKOŃCZENIE

Nr. 141 (232)

Sobota, dnia 20 sierpnia 1946

Rok II

W sprawie cieśnin | Z Konferencji Pokojowej

Iran będzie zaproszony na Konferencję Paryską

Dyskusja w sprawie wysłuchania Austrii

Jak donosi prasa, radziecki chargé d'affaires wroczył rządowi tureckiemu note, żądającą rewizji konwencji w Montreux. Nota ta wysuwa jednocześnie warunki nowej umowy. Sprawa Bosforu i Dardanów, cieśnin leżących Morze Czarne z Morzem Śródziemnym jest jednocześnie stara i wieczna nowa w historii państw leżących nad Morzem Czarnym. Dla Rosji carskiej nabrała zupełnie aktualności za czasów Katarzyny Drugiej, chociaż zarysy jej uwydatniają się jeszcze na Piotra Wielkiego. Szlachta rosyjska monopolizująca w swych rękach eksport zboża przez Morze Czarne chciała sobie zapewnić drogi wodne nieodzowne dla tego eksportu. To nadawało właściwy kolorystyk wielkomocarstwu tym tendencjom rządu Katarzyny. Cesarszowa marzyła o zdobyciu Stambułu, o wznieśnięciu krzyża na przeronionej w mpecie Katedrze Św. Zofii, o restauracji Konstantynopola i osadzeniu na tronie Paleologów swego wnuka Konstantego. W latach następujących imperialistyczne tendencje zmierzające na Bałkany kryły się pod szczytnymi hasłami wszechświatowej solidarności i idei nadzwyczajnego bractwa. Dążenie do zdobycia cieśnin było częścią zagranicznej polityki burżuazji rosyjskiej. Przez całe 19-te i połowę 20-go stulecia cieśniny pozostawały w rękach Turcji. Turcja była tym chorym człowiekiem w Europie, którego podtygmywaniano zaszyrkami w obawie, aby spadkobiercy nie pobili się o śledę. Przed pierwszą wojną światową sprawie cieśnin specjalne dorosły wódz rosyjskiej opozycyjnej partii konstytucyjno-demokratycznej Paweł Milukow proponował historię na uniwersytecie w Sofii.

W roku wojny 1914-1918 roku była chwila w której o mady wiosenny nie wradły w ręce Rosji, rządziły tureckie stan posiadającym cieśniny i gospodarstwo krajowe w tym niemieckim Bremen i Birs. Nie udało się przedrobić przez angielskie placówki i pospieszyć na pomoc Turcji. Rozmaicie co prawda mówiono wtedy o tych angielskich placówkach, ale to już nie ma sprawy.

Po pierwszej wojnie światowej w roku 1920 sprawę cieśnin stała się tematem umowy międzynarodowej. Bosfor i Dardanèle zostały zmilitaryzowane i udostępnione jednostkom wszystkich krajów, jednakże Turcja nie ratyfikowała tej umowy. W roku 1923 mowa w Lozannie ograniczyła znacznie zasięg umowy z roku 1920-go. Tym razem nie ratyfikował tej umowy Związek Radziec-

Paryż — Przewodzący sobotniem postępowaniu konferencji paryskiej, deputat Chirib podaje do wiadomości porządek dnia. Rozpatrywane mają być: prośba Austrii, by jej delegacja mogła przedstawić swoje oświadczenie w sprawie granic austro-włoskich. 2) prośba rządu irańskiego, by mógł uczestniczyć w konferencji.

Delegat Anglii Mac Neil popiera prośbę Austrii, gdyż nie widzi powodu, dla którego by Austria miała być gorzej traktowana od innych krajów nieprzyjacielskich. Austria jest bezpośrednio zaинтересowana w traktacie pokojowym z Włochami, ze względu na wspólną granice. Bardzo dużo austriacków znajduje się w południowym Tyrolu. Zresztą nie należy zmieniać zasad, według których każdy kraj ma prawo wygłosić w dotyczyących go kwestiach.

Wyszyński, delegat ZSRR nie zaprzecza zapewnieniom Mac Neila, że Austria jest bezpośrednio zaинтересowana w sprawie granic, lecz mimo to delegacja rosyjska jest zmuszona odzucić żądanie Austrii z różnych powodów.

Przede wszystkim — mówi Wyszyński — brak jest dostatecznych powodów do wysłuchania Austrii. Austria walczyła u boku Niemiec i do ostatniej chwili nie zrobiała, by pomóc wysiłkowi wojsk sprzymierzonych. Austria nie walczyła z Włochami i wobec tego nie powinna brać udziału w

W roku 1936-ym zawarto konwencję w Montreux, regulującą żeglugę przez Dardanèle. Rewizja tej konwencji była postanowiona na konferencji w Poczdamie. Konwencja w Montreux jest dziś bardzo mocno przestarczała i nie odpowiadała interesom bezpieczeństwa państw czarnomorskich.

Nie tak dobrze nie podkreśla roznicy pomiędzy polityką zagraniczną dawniej Rosji carskiej, a Związku Radzieckiego jak właśnie sprawą cieśnin.

Dawnia Rosja carska wychodziła z założenia swoich własnych dążeń imperialistycznych dyktowanych interesami eksportującymi zboże obszarów biurokratów i kapitalistów. Związek Radziecki stoi na stanowisku ochrony wszystkich państw położonych w basenie Morza Czarnego, państwa bezpośrednio sprawą cieśnin zainteresowane.

Czytaj dalej: analizie traktatu pokojowego.

Wyszyński porusza później sprawę tygodnia Południowego. Była ona przedyskutowana na konferencji ministrów spraw zagranicznych i rozstrzygnięta na posiedzeniu 24 czerwca (czyta sprawozdanie z tego posiedzenia), i wobec tego nie powinno się jej więcej poruszać i niepotrzebnie zabierać czasu konferencji.

Wyszyński przeciwdziała kategorycznie prośbie Austrii. Mac Neil użył, jako argumentu, że zaproszono na konferencję rozmaito kraje, które jakoby nie były zaинтересowane w tym stopniu co Austria, kwestiami poruszonymi. Wyszyński odpowiada, że Kuba i Meksyk były w wojnie z Włochami i są członkami ONZ i to całkowicie zmienia postać rzeczy. Prawda, że Albania, która też jest zaproszona, nie jest członkiem ONZ, lecz cały rozdział traktatu jest poświęcony jej sprawom najbardziej istotnym. Sprawy Austrii poruszone są tylko w związku z transportem kolejowym pasażerów i towarów między jej terytorium a Włochami.

Delegacja francuska poparła propozycję angielską, pozwalającą Austrii na wypowiedzenie swego zdania w sprawie granic włosko-austriackich.

W głosowaniu propozycja angielska została przyjęta 15 głosami przed 6-ciu.

Głosowały przeciw: Związek Radziecki, Polska, Białoruś, Czechosłowacja, Ukraina i Jugosławia.

Po zakończeniu dyskusji o Austrii i uchwaleniu propozycji angielskiej, głos zabiera Wyszyński.

ski by poprzeć prośbę Iranu, gdyż pomoc tego kraju dla sprzymierzonych podczas całej wojny została stwierdzona.

Prośba Iranu w sprawie udziału w konferencji paryskiej, zawarta w depeszy do sekretarza generalnego konferencji Fouques Dupey, brzmi w streszczeniu: «wobec tego, że rząd Iranu zerwał stosunki z 5 państwami satelitami osią w czasie wojny i stan wojenny istniał de facto między tymi 5 państwami a Iranem, biorąc też pod uwagę ducha i tekstu Karty Atlantyckiej i karty Narodów Sprzymierzonych, biorąc w koncu pod uwagę straty poniesione na rzecz wspólnego zwycięstwa i istotną pomoc, niesioną przez Iran i uznaną przez słynny komunikat na konferencji w Teheranie w grudniu 1943 r. — Iran uważa, że ma słusze prawa, aby być zaproszonym na konferencję paryską».

Po delegacie radzieckim przemawia ze swego miejsca delegat chiński dr Quo Tai Chin, który solidaryzuje się z wnioskiem radzieckim, argumentując, że Iran jest jednym z wielu państw azjatyckich, które stanęły u boku aliantów. Podobnie wypowiada się delegat Stanów Zjednoczonych Cohen, podnosząc, że Iran już jest członkiem ONZ i że okazał wydatną pomoc aliantom w czasie wojny.

Wniosek radziecki w sprawie zaproszenia Iranu przechodzi jednoznacznie, poczynając o godz. 11:35 konferencja została odroczena, po dwóch i półgodzinnych obradach.

Było to jak dotychczas jedno z najkrótszych posiedzeń plenarnych.

Muzułmanie walczą z Hindusami utarczki uliczne trwają w Kalkucie

Kalkuta — Liga Muzułmańska ogłosiła piątek jako „dzień akcji bezpośredniej” na znak protestu przeciw brytyjskiemu projektowi nowej konstytucji indyjskiej.

W Kalkucie wybuchły rozruchy. 90 osób zabito i około 1000 raniono. — Tłum podpalał wiele domów, sklepów i świątyń. Policja używała broni.

Wprowadzono stan wyjątkowy. Budynki rządowe chronione są przez wzmacnione oddziały wojska.

W sobotę rano, policja parokrotnie dawała ogień do tłumów, które zgromadziły się na ulicach miasta. Po południu w niektórych częściach

miasta w ogniu walki tłumy Muzułmanów i Hindusów obrzucały się wzajemnie kamieniami. Zdemolowane szeregi sklepów na jednej z przyciąglanych ulic, zastrzelność sklepów została zrabowana.

W szpitalach lekarze i personel pomocniczy pracowali przez całą noc, udzielając pierwszej pomocy rannym, których przywocono samochodami, a często przywozono na ręce. Jeszcze w sobotę rano zbierali się ulic ciała zabitych bożymi, kijami i t.p. narzędziami. Jaki znał się pod ręką.

Atnaściera w Kalkucie jest ciągle jeszcze niespokojna, wszystkie sklepy zamknięte, życie zamrożone.

Czy Ameryka przyjmuje wysiedleńców z Europy?

Wyszkowskim. Jak osiągnął następujący sekretarz stanu. Acheson nad Stanów Zjednoczonych rozpoczęł negocjacje z innymi krajami, będąc bezpośrednio, bądź za pośrednictwem ONZ w sprawie ułatwienia imigracji wysiedleńców i uchodźców europejskich do Ameryki.

Acheson zaznaczył, że w toku są negocjacje z innymi krajami amerykańskimi. Według danych departamentu stanu USA ponad milion uchodźców w Europie jest jeszcze bez domu.

W tej liczbie jest 700 000 osób w Niemczech, 100 000 w Austrii, 40 000 we Włoszech i ponad 100 000 osób w innych krajach, włączając w to republikanki hiszpańskie we Włoszech.

Polskie wnioski na ogólnoświatowym Kongresie studentów w Pradze

Warszawa. Przedstawiciele 7 więzisk politycznych na ogólnowęiatowym Kongresie studentów w Pradze, zgłoszą w imieniu delegacji polskiej szereg wniosków, m.in. potępiający reżim gen. Franco oraz domagający się demokratyzacji wyższych uczelni, ze specjalnym uwzględnieniem obrony praw do nauki młodzieży krajów kolonialnych, jak również żądający usunięcia profesorów i studentów, spalonych współpraca z faszystowskimi okupantami.

Rada Bezpieczeństwa opracowuje swe sprawozdanie

New York. Rada Bezpieczeństwa zebrala się wezwanie przy drzwiach zamkniętych, by rozpocząć projekt sprawozdania, jakie zgodnie z kartą Narodów Sprzymierzonych, Rada musi przedłożyć ogólnemu zebraniu ONZ, w czasie jego przyszłej sesji w końcu września.

Sprawozdanie Rady będzie opublikowane i dostarczone wszystkim krajom członkom ONZ po przyjęciu go przez Radę.

25 sierpnia otwarcie Międzynarodowego Zlotu

Młodzież w Szczytnie

Warszawa. W dniach od 25 b.m. do 3 września odbędzie się w Polsce, w zamku Szczytno, międzynarodowy zlot młodzieży b. więźniów politycznych hitlerowskich obozów koncentracyjnych, organizowany przez oddział polski.

W zlocie wezmą udział delegaci 18 państw, zrzeszonych w międzynarodowej Federacji, której siedziba jest Warszawa.

Program przewiduje uroczyste otwarcie zlotu 25 b.m. w Szczytnie z udziałem przedstawicieli rządu, wojska i władz naczelnego Związku.

Bogaty program artystyczny i

Pierwszy szampan produkcji polskiej

w państwowym sklepie spożywczym

Warszawa. Wczoraj otwarty został pierwszy sklep propagandowo-reklamowy Państwowego Przemysłu Spożywczego w lokalu przy ul. Marszałkowskiej 81.

Sklep państwo prowadzi detaliczną sprzedaż win owocowych i gronowych w cenie od 170 zł. do 530 zł. Pierwszy szampan produkcji polskiej również zdobi półki sklepu.

Sklep został zorganizowany pod kierunkiem naczelnika wydziału w Centralnym Zarządzie Państw. Przemysłu Spożywczego, p. A. Sadowskiego. W niedługim czasie zostanie otwarty drugi sklep Państwowego Przemysłu Spożywczego.

Czy Wielka Brytania założyła się w sprawie cieśnin czarnomorskich?

Londyn. Poglądy rządu brytyjskiego na rewizję konwencji cieśnin czarnomorskich mają być w najbliższym czasie podane do wiadomości rządu Turcji. W których ministerstwa spraw zagranicznych mówi się, że jest bardzo prawdopodobne, iż nota będzie również przesłana rządowi radzieckiemu.

Jak informują źródła oficjalne,

do ostatnich dni wydawało się, że Wielka Brytania nie będzie włączała się do wymiany not między Turcją a Związkem Radzieckim na ten temat, lecz obecnie zasły nowidzanej jakieś nowe fakty. Raport ambasadora brytyjskiego w Turcji otrzymywano w ministerstwie spraw zagranicznych we czwartek i w piątek:

Warszawa pożegnała młodych Jugosłowian

Warszawa. Wezwanie na pl. Staromiejskim odbyło się uroczyste pożegnanie jugosłowiańskiej grupy młodzieży, która przez 2 miesiące pracowała nad uporządkowaniem pl. Małachowskiego i Staromiejskiego.

Przemówienie pożegnalne do odjeżdżających Jugosłowian, wygłosił wiceprezydent Strzelecki, który w krótkich słowach wyraził wdzięczność, jaką żywi Warszawa dla młodzieży jugosławiańskiej. Przemówienie również wygłosił wice-prezes Tow. Przyjazni Polsko-Jugosłowiańskiej, Ładosz oraz przedstawiciel ZWM — Wiśniewski.

Na zakończenie odbyło się odsłonięcie pomnika, na którym wyryto napis: W od-

budowie Warszawy wzięło udział 107 młodych obywateli bratniej Jugosławii. Dla upamiętnienia ich pracy położony został ten kamień. Dnia 17 sierpnia 1946 r.

Następnie udekorowano 60 Jugosłowian Krzyżami Zasługi oraz wręczono dyplomy pamiątkowe.

O brzmiu wybuch amunicji

WIEDEN. Między Salzburgiem a Wiedniem wyelat w powietrzu cały pociąg składający się z 60 wagonów amunicji. W wypadku tym odniosły rany 15 robotników.

Plan francuski ponownie rozpatrywany

Berlin. Rada Koordynacyjna Sprzymierzonych raz jeszcze zajęła się francuskim planem utworzenia centralnych zarządów, które gospodarzyłyby poszczególnymi dziedzinami życia i gospodarki całego Niemiec Brytyjczycy, którzy pierwotnie plan ten odrzucili, obecnie oświadczają, że możliwy Niemcom oddać w ręce zarządy centralne, w których Niemcy mogliby jednakże pracować według wskazówek Sprzymierzonych. Brytyjczycy podkreślają, że Niemcy jako najlepiej znający zagadnienia swego kraju, swoją pracę ułatwiają Sprzymierzonym po konanie trudności gospodarczych.

Przedstawiciel sowiecki oświadczył, że plan francuski będzie jeszcze raz roz-

patrywany. Jednakże podkreślił, że w pierwotnych założeniach Rady Koordynacyjnej postanowiono, iż cała władza w Niemczech sprawować będą Sprzymierzeni, a Niemcy mieli być tylko doradcami. Plan francuski zaś sytuację tę niemała że odwrócić.

Pod znakiem wyborów

Drezno. Kościół ewangelicki w strefie sowieckiej wydały odezwę, wzywając wszystkich swoich wyznawców do udziału w wyborach.

Organizacje kobiece w odeszwach wyborczych domagają się należytej ilości miejsc w radach gminnych i wzywają, aby kobiety zorientowały się, które z partii należycie uznały i popierają interesy kobiet.

Miedzynarodowa policja ONZ Projekt dziennika amerykańskiego

Wiedeń. Amerykański dziennik "The Star and Stripes" omawia ogólną możliwość zorganizowania światowej policji ONZ.

Według opinii tego pisma Stany Zjednoczone miałyby postawić do dyspozycji 40000 osób, jako ladowe siły zbrojne, flotę, w skład której wejdą również statki lotnicze oraz 1000 samolotów. Wielka Brytania miałaby dać tylko flotę i 500 samolotów, podczas gdy Związek Radziecki oddałby do dyspozycji 200.000 ludzi wojska ladowego, bez żadnych jednostek marynarki wojennej i powietrznej. Francja i Chiny miałyby wystawić po 20.000 żołnierzy.

Premier na Kartuzach

Warszawa. Premier Ossolka-Morawski wraz z małżonką w towarzystwie przewodniczącego ZHP, pana Janauszka Wierusz-Kowalskiego udał się dzisiaj na samolotem na Wybrzeże, celem zwiedzenia Centralnej Akcji Szkoleniowej Harcerów w okolicach Kartuz.

Główna Nadzwyczajna Komisja Mieszkaniowa w Białymostku przystąpiła do pracy

misja Mieszkaniowa przystąpiła do rozdziału mieszkań dla ludności pracującej.

W dniu 16 b.m. odbyło się zebranie Komisji Lokalnych, które po otrzymaniu odpowiednich instrukcji, wyruszyły wczoraj po raz pierwszy w teren.

Nadzwyczajna Główna Komisja Mieszkaniowa urzęduje codziennie od godz. 9.00 do godz. 13.00, w lokalu przy ul. Kraszewskiego 7.

CO PISZA INNI

Zarządzają narodem w Armii Andersa

Nie od dzisiaj wiadomo, iż II Korpus gen. Andersa stoi się niejednokrotnie przybytkiem różnego rodzaju szumowin i wyrozumiałów społeczeństwa. Niedawno toczyły się proces szpłegowski w Warszawie ośmiotysięczni Andersa i jego protegowanych od strony zdrowy narodowej. Takie okaże, zdrażają narodu jest w II Korpusie więcej. "Robotnik" w notatce z dn. 19.VII pisze:

Korespondent SAP z Londynu donosi Szatkowski — przywódca volksdeutschów górali, przyjaciel słynnego zdrajcy Wacława Krzeptowskiego został przewieziony w Londynie.

Szatkowski, przyjaciel siedmioletniego wiceprezesa Bobrowskiego, niechłubnie odznaczył się w okresie okupacji. Pod jego kierownictwem Krzeptowski pro-advokat na terenie Podhala akcję wspólną z Niemcami i tworzenia "Goralenvelu". Za służbę Szatkowskiego było powołanie kata Polki Franka i Zako-panem w listopadzie 1939 r., jako jw. bawów.

Po powieszeniu Krzeptowskiego, Szatkowski oddał AK w lutym 1945 r. w Dolinie Koszalińskiej. Szatkowski uciekł raz z hitlerowskim muco ławą na teren Rzeszy. Stanął przedostatni do W. Włoch, gdzie wszedł do I. Korpusu, pod przybranym nazwiskiem. Przewieziony wraz ze swym oddziałem do W. Brytanii w celu demobilizacji, został rozpoznany i aresztowany.

Podatek od wozów i firanek

W "Glosie Ludu" jeden z uczestników grupy propagandowej w kampanii "Głosowania Ludowego" dzieli się uwagami na temat propagandy reakcji i mikolajczykowskiego skrzydła PSL, prowadzonej podczas tejże kampanii.

W ostatniej odeswie, wydanej na kilka dni przed ostatnim rokiem bonda "Orlika", rzec jasna, ani stowarzyszenie wspomina o bezpieczeństwie niemieckim. Natomiast ta odeswie poświęciła dwóm zagadnieniom: po pierwsze zapewnia sołeńnie wszystkich, którzy chcą być oszukani, że w najbliższym czasie wybucha nowa wojna antysowiecka krusząca, a po wtóre — wzywa do walki z "sowiecią" Polski. Nacjonalizacja ziemi — to "swiadczenia"; reforma rolna — to "konchozy". Podobnymi bzdurami próbowało sternizować wieś.

Ale na niektórych terenach ta bzdura przyjmowała wreszcie humorystyczne postacie: na dwa dni przed referendum puszczone w powiecie sochaczewskim pogłoski, że po głosowaniu "tak" rząd wojskowy podał podatek od wozów chłopów i od firanek na koach, bo to jest luksus. Agitator w lewicie, niejednokrotnie muszony był rozbijając bzdury.

Jednakże prawda zwyciężyła, oto czymy dalej:

Jak wielkim był jednakże ideologiczny wpływ naszej akcji propagandowej na wieś i to na tyle najbardziej odstała wieś, gdzie nigdy jeszcze nie stał nasz agitator, i w wieś, która jest jeszcze nigdy nie siedziba poza bzdurą słowa prawdy. Świadczyć może fakt, że w toku tej kampanii udało się Korpusowi Bezpieczeństwa przy pomocy chłopów unieszkodliwieć całe dowództwo bandy "Orlika", której naradowała w powiecie garwolińskim bez małego.

W końcu artykułu znajdują się następujące słusze uwagi:

Miasteczka nasze są zniszczone, wszędzie trudno rozwijać się zasadniczo mieszkaniowe spekulanci i szabrownicy szaleja. Z powodu braku kredytów inwestycyjnych nie ruszyły roboty sezonowe w miasteczkach, panuje bezrobocie, ludzie z oporem wsiągają ruszają, zachód. Oto atmosfera szacowanego miasteczka, w którym znajduje się jednorazowe połuszcze najgorsza pioruna i bzdura reakcji i PSL.

Ale o tych miastach, szarych i dzikich walczą i odciągają ich od woli i rządu któregoś węgierskiego.

Ogłoszajcie się

"Jedność Narodowa"

Augustowo - druga zradiofonizowana wieś w Białostocczyźnie

W czerwcu br. zradiofonizowano pierwszą wieś w woj. białostockim. Górną, znajdująca się w gminie Hajnowki. 18 bm. fakty włączenia do sieci radiowej zaczęły uroczysko obchodziła druga wieś w Białostocczyźnie Augustowo, należąca do powiatu bielskiego. We wsi tej mieszka się 87 domów i zamieszkuje w niej około 1000 mieszkańców. Augustowo nadzwyczajna wieś wzorowa, gdyż jest dobrze rozplanowana i niewielkie są domki ze słomianymi strzechami, często spotykanymi w innych osiedlach wiejskich naszego województwa. Istnieje tu spółdzielnia spożywacza, oddział ZW. S. Ch. i Zw. Wąskiego Młodzieży. Szkoła nie posiada odpowiedniego budynku, gdyż budynek szkolny spalił się podczas swego odwrotu Niemcy.

Na uroczystość radiofonizacji wieś przybyli z Białegostoku i Bielska nadwodnego o. Klemens przedstawiciele Polskiego Radia, starosta bielski oraz inni goście. Przed świętym odbiegły się liczne zaproszenia ludności wiejskiej, poczynając od kilku kolejnych dzieci do sędziwych starszych. Przybyli powitańcy dziękując w imieniu mieszkańców wsi przedstawicielowi Radia za umożliwienie ludności wsi Augustowo słuchania radiowych. Po przemówieniach sołtysa, starosty przedstawicieli Polskiego Radia i kierownika szkoły z okazji uroczystości wieś rozpoznana pod bielskimi zradiofonizowanymi domami. Przekonamy się, że oddech audycji przez nowozamieszkałych głosników jest doskonaly. Wieś właściwie do bielskiego, nadwodnego. W Augustowie zainstalowano 17 radioodbiorników. Hoście wielka radość mewatpliwie że wkrótce będzie znacznie więcej, a potwierdzają to słowa jednego z wieśniaków.

Do tej pory bez radioodbiorników naprawdę zwiększy się do stu, bo wśród gospodarzy wytworzycie się współzawodnictwo pod względem instalacji głośników.

Na podwórzu jednej z zagrod sklep stajniak i dwie wieśniaczki, śledząc przed chatą pokrytą słomianą strzechą z zaciekawieniem słuchają przez otwarte okno audycji. Na skraju wsi omijamy barokowe w którym kapują się kaczki i zbliżamy się do starego cmentarza, miejsca wiejskiego spotycz-

ku, żołnierzy rosyjskich i niemieckich poległych podczas pierwszej wojny światowej. Miejscowość nie ma pozorów cmentarza, gdyż nie pozostało tu żadnego krzyża, a mogły opadły, równając się z ziemią i tylko na środku znajduje się niewysoki kopiec, wznieziony na zbiorowej mogile. W pobliżu cmentarza stoi drewniana cerkiewka, a za nią rozpoczyna się pola.

W świetlicy odbywa się zabawa. Biorą w niej udział przybyli goście. Starosta tańczy z wiejską dziewczyną, a przedstawicielka Polskiego Radia z młodym młodziegiem ze wsi. Przed oknami tanczą dzieci, ciekawie obserwując tancerzy. Aby poznac, okolicę jedziemy do sąsiedniej wsi Malinowa. Niemcy podczas swego odwrotu dotkliwie ją zniszczyli, lecz obecnie na miejscu spalonych zagród stoją nowe domy lub zrezy-

rozpoczętych budowli. Na jednej z ocalałych podczas pożaru chat widnieje bocianie gniazdo. Jako wynika z rozmowy wieśniaków dom ten zawdzięcza swoje ocalenie bocianom, bo według wierzeń ludowych budynki z gniazdami bocianów otoczone są opieką boską.

Mieszkańcy wsi Augustowo zostali połączeni przy pomocy radia z całym krajem. Audycje radiowe uzupełniają ich wiadomości rolnicze oraz informują o wydarzeniach politycznych i gospodarczych, uniemożliwiając roszczenie kłamliwej agitacji przez reakcjonistów. Wsie Górną i Augustowo są pierwszymi jaskółkami, związującymi radiofonizację wsi w woj. białostockim, a niewątpliwie, że wkrótce ilość tych wsi znacznie zwiększy się, bo już obecnie kilka osiedli wiejskich w powiecie bielskim przygotowuje się do radiofonizacji.

An.

Napad na stację Czyżew

W nocy z 17-go na 18-tą sierpnia, o godzinie 05.55-pi bandy liczącej prawie 50 osób, uzbrojona w broń maszynową, odcięła i opanowała stację kolejową w Czyżewie.

Począk Nr. 772 idący z Białegostoka w stronę Warszawy został obstrzelany. Jadący w pociągu żołnierzy i oficerów Wojska Polskiego rozebrano. Wśród wojskowych znaleziono się trzech żołnierzy Armii Czerwonej. Bandyci zabrali im broń, postawiły pod ścianą i oddali do nich serię z erkaem. Jeden został zabity na miejscu; drugiego ciężko ranego dobili mordercy w bestialski sposób uderzeniami koltów, trzeciemu udało się wyjść bez szwanku i zbiec. Bandyci byli częściowo w mundurach, w tej liczbie pięciu w mundurach oficerskich, częściowo w cywilnych ubraniach, kilku nawet było bosych. Około godziny 2-ej w nocy napastnicy opuścili stację kolejową, nie zabierając pieniędzy, których, jak się wyraził, nie opiątko się brać (w kasie było zaledwie 1500 zł.).

Odbudowa i uruchomienie fabryki sklejek w Ełku

W dniu 6 b. m. Dyrektor Lasów Państw. inż. Zygmunta Łukaszewicza dokonał otwarcia państwowej fabryki sklejek (dykt) w Ełku. Jest to już trzeci, poważny zakład przemysłowy, uruchomiony w ciągu niemal roku przez dyrekcję Lasów Państwowych na terenie pow. Ełk. Odbudowa Fabryki trwała od października 1945 r. do lipca r. b.

Uruchomiono wszystkie, zasadnicze działy, a więc: parnię, łuszczarkę, suszarkę rolkową, suszarkę oddechową, walce klejarskie, prasę klejącą hydrauliczną, spajarkę, fugarkę, klejarnię i dwustronną obrzynarkę.

Próba produkcja 2 tygodniowa (przed otwarciem fabryki) dała 50 m³ cennej sklejki, o wartości około 750.000 zł.

W chwili obecnej fabryka produkuje około 100 m³ sklejki miesięcznie, a po wdrożeniu pewnych ulepszeń, których Niemcy nie posiadały, produkcja będzie zwiększać się.

Fabryka posiada poważne zapasy surowca, co zabezpiecza ciągłość produkcji.

Trudności w uzyskaniu odpowiedniego placu na składowanie surowca będą

dą w najbliższym czasie rozwiązane, a to dzięki rzecznemu stanowisku ob. starosty i ob. burmistrza.

Fabryka zatrudnia narazie 93 robotników i 12 pracowników umysłowych.

Przed odbudową - przedstawisko ponury, brąz ruiny. Maszyny i różne urządzenia fabryczne, w znacznym stopniu zniszczone, zdekompletowane, zerdzewiałe, wyglądem swym przypominały stosy szmelcu.

Dzisiaj, dzięki b. ofiarom pracy rąk i mózgów polskich, powstała nowa fabryka. Linia maszyn i hale. Wzorowy porządek widać w każdym szczegółie. Dziesiątki pracowitych rąk w ustawniczym, zharmonizowanym ruchu.

Robotnicy kochają swoją fabrykę.

Są dumni z jej uruchomienia. Ślusarze, twardzi, żołnierze i twórcy wysiłek zadał jeszcze jeden cios kłamliwej i wrogiej propagandzie; na temat: "Polnische Wirtschaft".

W uroczystości otwarcia, wzięli udział liczni, zaproszeni goście, a więc: starosta, proboszcz, burmistrz, przedstawiciele Wojska, M.O., PPS, prez. Zw. Sam Chłop., Dyr. Banku Polskiego w Ełku, Dyr Izby Skarb., przedstawiciel kolei, pow. instr. straży pożarnej, Inspektor Pracy, Insp. Les Państwowych, nadleśniczych, kierownik tartaku na Sybir i przedstaw. spółdzielni "Las".

Ku uwadze obywateli włoskich przebywających w Polsce

8 dniem 1 października 1946 r. Delegatura Wojskowa Czerwonego Krzyża w Warszawie ulega likwidacji. W związku z tym wzywamy wszystkich obywateli włoskich, którzy pragną powrócić do kraju do zakończenia się w podanym terminie do Delegatury Włoskiego

Czerwonego Krzyża w Warszawie, Nowogródzka 49 celu załatwienia wszelkich spraw, związanych z repatriacją. Po tym terminie sprawa repatriacji pozostałych obywateli włoskich natrafić może na znaczne trudności.

Zydem byl twórga "potwornej teorii materialistycznej", Karol Marks.

Adw. Wasilewski spędził sześć lat w obozie i to tłumaczem bardzo wiele. Podezna, gdy on po klesie wrzesienniej przebywał w niewoli niemieckiej, inni walczyli i zwycięzili. Ruszyli z nad Oki, doszli do Laby, po drodze byli w Berlinie i i zatrknęli swoje choragię obok standarów niezwyciężonej Armii Czerwonej, na jego murach. A bylo wśród nich wielu, nawet bardzo wielu zwolenników "potwornej teorii materialistycznej" Karola Marks.

Wasilewski nie byłby pełny, gdybyśmy pominieli jedno jeszcze zaświadczenie. Mianowicie ob oca wykorzystał lawę adwokacką, aby potracić o zupełne niezależność od sprawy obrony Wejtrauba kwestię.

Mówiąc o psychologii Żydów, podkreśla ich skłonność do krawcowości. Na dowód tego posłużył się b. nieszczerym przykładem, że Żydem, był twórcą religii, propagującą miłość bliźniego, Chrystus i w związku z tym oznaczał, że

Na marginesie rozprawy w Sądzie Specjalnym przeciwko inż. Wejntraubowi

Swoisty system obrony

Jak już donosiliśmy w poprzednim numerze, 16 sierpnia r. b. odbyła się przed Sądem Specjalnym, na sesji wyjazdowej w Białymostku, rozprawa przeciwko inżynierowi Wejtraubowi, capo obozowemu, oskarżonemu o zabicie się nad współzwiernymi i wspólnyznawcami. Żydami białostockimi.

W charakterze obrony Wejtrauba stawał adwokat Wasilewski z Warszawy. I właśnie nad metą domu tej obrony warto zastanowić się głębiej.

Adwokat Wasilewski twierdził, iż zachowanie się nieodpowiednie i częste kradzieże, popełniane przez wygredialnych Żydów białostockich nadużyły ustalony porządek, za który bezpośrednio odpowiadał oskarżony. Ze każdy skradziony przez nich kartel był obliczony i brakował do rozrachunku, skąd wynikły

konflikty rozmaito załatwiane przez Wejtrauba.

Obrona podkreśliła doniosłość i znaczenie dla ogólnie osadzonych w obozie faktu, że kuchnia zarządzała ich współzwiązkami i mówiła jakichś rzekomych wywiązywających z tego tytułu dobrodziejstwach. Powtarzała się pod tym względem na własne doświadczenie w obozach rezultat pracy kolegów oficerów, jako zarządców kuchni uzyskanych notabene przez współzwiązków z reguły złodziejami.

Przemówienie adw. Wasilewskiego zawierało pochwałę współpracy z Niemcami i było tłumaczeniem i usprawiedliwieniem tych, którzy z chęcią przedłużenia swojego życia dobowo brali na siebie rolę katów i morderców braci. Mówiąc k. ótko i nazywając rzeczy po imieniu, treści przemówienia adwo-

SPORT**Olimpiada wojskowa w Białymostku**

W dniach 17 i 18 sierpnia b.r. na Miejskim Stadionie Sportowym w Białymostku odbyła się Olimpiada Wojskowa z udziałem W.K.S. "Mazur", E.K., W.K.S. "Suwałki", W.K.S. "Piechur" Białystok, W.K.S. "Tempo", W.K.S. "Augustów" W.K.S. "Łącznik". Wyniki zawodów przedstawiają się następująco:

Sztafeta 4x100

I miejsce uzyskał WKS "Suwałki" w czasie 52,15, II miejsce zajął WKS "Mazur", III miejsce — WKS "Piechur".

Sztafeta olimpijska

I miejsce uzyskał WKS "Suwałki" w czasie 4,01 min, II miejsce — WKS "Mazur" w czasie 4,09 min, III miejsce — WKS "Piechur" — 4,21 min.

Bieg na 5000 m.

I miejsce zajął WKS "Tempo" w czasie 19,68, II miejsce WKS "Tempo" i III miejsce również WKS "Tempo".

Bieg na 3000 m.

I miejsce zajął WKS "Suwałki" w czasie 11,00 min, II miejsce — WKS "Tempo" w czasie 11,20 min, III miejsce — WKS "Mazur" — 11,55 min.

Bieg na 1500 m.

I miejsce uzyskał WKS "Tempo" w czasie 5,00 min, II WKS "Suwałki" — 5,06 min, III miejsce WKS "Tempo" — 5,29 min.

Bieg na 100 m.

I miejsce uzyskał WKS "Piechur" w czasie 12,4 sek, II miejsce WKS "Suwałki" w czasie — 12,9 sek, III miejsce — WKS "Mazur" — 13,2 sek.

Stuchamy białostockiego**RADA**

Wtorek 20 sierpnia 1946 r.

Godz. 6,00 Transmisja audycji ogólnopolskich z Warszawy Program lokalny: 8.30 Artykuł wstępny gaz. "Jedność Narodowa" 8.45 Muzyka z płyt 855 Informacje i omówienie programu na dzień bieżący, 1.00—15.00 Przerwa 15.30 Kącik Izby Rolniczej 15.45 Muzyka z płyt 16.00 Transmisię audycji ogólnopolskich z Warszawy Program lokalny: 21.00 Inwazja na kontynent — pogadanka p. Józef Mirk Brzezińskiego, 21.15 Koncert z płyt 21.45 10 min. poezji, 21.50 Informacje i omówienie programu na dzień następny 22.00 Transmisię audycji ogólnopolskich z Warszawy. 24.00 Hymn Koniec audycji

TEATR I KINO

Teatr Miejski — Dzis Teatr nieczynny. Kino "Merkury" — Zajazd na rozdrożu tdm produkcji angielskiej. Początek seansów o godz. 16.15—20.

Kino "Teatr" — Film produkcji radzieckiej pt. "Ceka na mnie". Początek seansów o godz. 16.15, 20.

Unieważnia się zgubione tymczasowe zaświadczenie tożsamości Nr 87, wydane przez Zarząd Gminny Sokółka na nazwisko Kundego Bronisława, zam. wieś Nowo Różdranka, gmina i pow. Sokółka.

Renumerata z dostarczeniem na miejsce gabinetem lub pocztą miesięcznie 60 zł. Cena ogłoszeń za tekstem 1 m/m szerokość 1 szpaltu — 1 zł, w tekście — 25 zł od słowa, poszukiwanie rodzin — 3 zł, od słowa. Tłustym drukiem al. drożej, niedzielę i święta 60% drożej. Ogłoszenia nadawane z prowincji będą zamieszczane po uprzednim opłaceniu.

Skok wzwyż

I miejsce zdobył WKS "Tempo", wysokość skoku 149 cm, II miejsce — WKS "Mazur" — 149 cm, III miejsce — WKS "Mazur" — 149 cm.

Skok w dal

I miejsce uzyskał WKS "Piechur" — 5,85 m, II miejsce — WKS "Mazur" — 5,34 m, III miejsce — WKS "Tempo" — 5,28 m. Poza konkursem, niestety WKS "Mazur" uzyskał wynik najlepszy — 5,39 m.

Pchnięcie kulą

I miejsce zajął WKS "Piechur" — 10,31 m, II miejsce — WKS "Tempo" — 9,13 m, III miejsce — WKS "Tempo" — 8,95 m.

Poza konkursem WKS "Suwałki" osiągnął 10,8 m.

Rzut granatem trzonowym

I miejsce — WKS "Suwałki" — odległość 56,04 m, II miejsce — WKS "Mazur" — 55,68 m, III miejsce — WKS "Tempo" — 54,61 m. Poza konkursem WKS "Piechur" osiągnął 59,80 m.

Koszykówka

I miejsce — WKS "Mazur", II miejsce — WKS "Łącznik" i III miejsce — WKS "Suwałki".

Ogłoszenie

W cenniku Szkoły Pracowników Opieki Społecznej w dziedzinie aktualnie powiatowych referentów opieki społecznej i kandydatów na te stanowiska, 4-ro tygodniowy dla pracujących aktualnie kierownictw za zakładów opieki społecznej dla dorosłych oraz kandydatów na te stanowiska.

Obydwie kursy rozpoczęają się w dniu 5 września i b.

Na województwa białostockiego Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej wyznaczyło po 4 miejsca na każdy kurs.

Podstawowe warunki dla kandydatów (kandydaci)

Wyższego jest wykształcenie w zakresie 6 kl. gimnazjum starego typu lub 4 klasy nowego typu. Granica wieku od 21 do 4 lat.

Reflektywność osób niepracujących, a kandydujących na wymienione stanowiska, mogą zgłosić swoją kandydaturę w terminie do dnia 26 sierpnia r. b. w Wydziale Opieki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego ul. Mickiewicza 3, 1-sze piętro pokój Nr. 40 w godzinach od 10 do 12, gdzie zostaną poinformatowani o szczegółowych warunkach.

Ogłoszenie przetargu

Centra Produktów Naftowych ogłasza przetarg nieograniczony na budowę następujących budynków: rowanowych i żelazo-betonowych jako obiektów składowiska produktów naftowych w Zielonej a to: budynek administracyjnego portiera, rozwlewni, magazynu olejowego, garaży, zbiorników podziemnych.

Informacje do przetargu udzielają Centrala Produktów Naftowych w Białymostku ul. Leśnicza Nr. 2, jako też względem planów i podkładów czterotowarowe.

Druk zaznacza sobie prawo wobec oferentów bez wątpliwości cenę, jak również unieważnienie przetargu.

Termin składania ofert do dnia 29.VIII. 46 r. zapiszając ofertę godz. 12 tej godziny dnia

Z jednociennym Przemysłem Materiałów Budowlanych w Białymostku ul. Piękna Nr. 13 Tel 2-2 Zaufanie od zaraz: 1) Izba ceramika, w której znajdują się ceramika morska z techniką wyrobu kafli i cegły na stanowisku Kierownika Technicznego Zjednoczenia 2) Buchalterów bilansistów z certyfikatami i księgowością przepisowej 3) Kierowników zakładów ceramycznych. Warunki do omówienia.

Siatkówka

I miejsce zdobył WKS "Suwałki", II miejsce — WKS "Mazur", III miejsce — WKS "Łącznik".

Gimnastyka

I miejsce — WKS "Suwałki", II — WKS "Piechur", III — WKS "Tempo".

Piłka nożna

miedzyklubowej rozgrywce piłki nożnej, I miejsce uzyskał WKS "Mazur", II miejsce — WKS "Tempo", III miejsce — WKS "Suwałki".

Na pierwsze miejsce w ogólnej punktacji wybrły się: WKS "Tempo" i WKS "Mazur"; następnie WKS "Suwałki", WKS "Piechur" i WKS "Łącznik".

Ogólnie biorąc wydawnictwa zawodów stają na średnim poziomie Stan organizacyjny Olimpiady Wojskowej — prawie bez zarzutu. Nadmienić można, że zawody odbywały się nie w całkowitej zgodzie z programem, ale tu już w grę wchodziło przemęcenie zawodników. Publiczność stawiła się dość licznie, bo w liczbie około 5.000 osób.

Mecz bokserski o mistrzostwo Dywizji

W dniu 25 sierpnia b.r. przed południem rozegrany został w Białymostku mecz bokserski o mistrzostwo Dywizji oraz po południu mecz piłki nożnej między WKS z terenu województwa białostockiego i klubami sportuymi w Białymostku. Rozgrywki te wchodzą w linię programu Olimpiady Wojskowej.

Szczegóły na afiszach**Biuro Wyszkóliwki (Konsywidacji) Pieśni na terenie m. Białymostku.**

Przypominamy, że podpisany został 29 sierpnia 1946 r. (Dr. Ust. R. P. Nr 9 pod. 49) porozumienie o sprowadzeniu i umieszczeniu w zwiastowaniu wywieszeniu na właściwym miejscu renomowanej sprawiedliwości pieczęci, niezależnie od powyższego, ujawniać conie na każdym rodzaju pieczęci bezpośrednio.

Winni nie stosowania się będą potocznie do odpowiedzialności z mocą art. II powyższego dekretu.

Nacz. Wydz. Apel. i Handlu

Zarządu Miejskiego

Uwaga Kupcy!

Informujemy, że dn. 27 sierpnia b.r. odbydzie się wielki jarmark w Tykocinie. Jednodusznie komunikujemy, że w Tykocinie nie odbywa się raz w tygodniu w wieczór, drugi, zaś w pierwszy wieczór każdego miesiąca jarmarki.

Prosimy o jaknajliczniejsze przybycie

Zarządu Gminnego

w Tykocinie.

OGŁOSZENIE

Państw. Koed Gimnazjum Ogrodnicze w Suwałkach ogłasza egzamin wstępny do klas I, II i III w dniu 5 września br.

Waunki przyjeżdża:

Kl. I a 6 kl. Szkoły Powiatowej
Kl. II a 7 kl. wagi. I kl. Gimn.
Kl. III-a I kl. Gimn. Ogólnokształcące lub Zaaw.

Informacja na miejscu
Dla niezależnych mł. dzieci, stypendia:
Nauka bezpłatna

Ogłoszenie o przetargu

Zarząd Fabryki Polewy w Białymostku (ul. Polna 8) ogłasza przetarg nieograniczony na odremontowanie muru wewnętrzego parterowego budynku fabrycznego o powierzchni 250 m² kwaterowych, spalonego w 1944 r.

Oferty na wywieszoną robota należy składać do dnia 21 sierpnia 1946 r. w lokalu Zjednoczenia Przemysłu Materiałów Budowlanych Okręgu Białostockiego w Białymostku przy ulicy Pięknej 18, tamże można zgromadzić w godz. 18—14 bliższe informacje dotyczące przetargu.

Zarząd Fabryki Polewy zaszczyga so bie prawa do wolneg. wyboru oferenta oraz unieważni nie przetargu bez podania orzeczenia i ponoszenia jakichkolwiek od szkód w związku z tego tytułu.

OGŁOSZENIE

Dnia 23 sierpnia 1946 r. o godz. 12 na cmentarzu gettońskim przy ulicy Zabiel odbędzie się uroczyste odsłonięcie pomnika ku czci poległych bohaterów powstańca getta białostockiego, oraz o godzinie 5 pp odbędzie się w lokalu Domu Ludowego przy ul. Polnej 22 akademia żałobna.

Potrzebni stolarze meblowi. Warunki do omówienia. Zgłaszać się w Sekretariacie Państwowych Zakładów Mechanicznych ul. Staroborska 2 w godzinach od 8 rj. do 11 rj.

Zgubiono dowód osobisty na nazwisko Akacki Jan, Alakacka Helena, Kisielecka Marianna, jak również wojskową kartę rejestracyjną na nazwisko Akacki Jan, zam. w Ełku.

Określono kartę ewakuacyjną, dowód osobisty na nazwisko Korzon Anna zam. w Rafałówce, gm. Zabłudów.

Zgubiono kartę ewakuacyjną na nazwisko Jan Moniuszko zam. wieś Racibuty gm. Barczewo, woj. białostockie.

Zgubiono dowód osobisty na nazwisko Kiełwiński Kazimierz, zam. wieś Kiełwięgi, gmina Krasnowo pow. Suwałki.

Zgubiono wojskową kartę rejestracyjną RKU Olecko Nr 419 na nazwisko Sękowski Aleksander.

Zgubiono świadectwo bezłamalne na nazwisko Zająkowski Stanisław zam. wieś Lipina, gmina Sokółka.

Zgubiono kartę rejestracyjną na nazwisko Orzechowski Kazimierz, zam. w Złobki, gm. Bargłów.